

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér: Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr HINLÉDER FELS ÁKOS

ÜGYVÉD

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS: **FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Bérbeadott Magyarország.

Írta: Lengyel Zoltán, orsz. képviselő.

Osztrák uralmat becsületes eszközökkel nem lehet fentartani — mondotta annak idején Apponyi Széllről. Már pedig osztrák uralom volt itt mostanáig. Nos hát mennyi gázságot kellett összehalmazni az előző kormányoknak, hogy ezt fentarthassák?

A szeméttől csak a közigazgatást kezdték megtisztítani. A közgazdasági rablószervezet azonban még virul a maga teljességében. Amíg ezt is el nem takarítottuk, addig új korszakról csak beszélni is ostobaság.

Szinte kivétel nélkül csak kétféle kormányzati elv volt eddig érvényben. Az egyik így szól: Nem lopni, de lopni engedni. A másik pedig: *Lopni és lopni engedni.*

Mindkét rendszer irtózatlan bűnöket gyűjtött rakásra. Az elősdiékkal valósággal kiszivatta a vérünket. Milliókat harácsolatott el a közből. Áruba bocsátott mindent, ami eladható volt és amire vevő akadt. Vevő pedig igen sok volt.

Az állami üzemek szinte minden ágában folytak a manipulációk. És a rablók nemcsak ideiglenes haszonra dolgoztak, hanem a fejős tehenet a jászolhoz igyekeztek kötni a muló kormányok bizonytalan életétől függetlenül.

E panamák egy része törvényileg van védve, másokat concessziók alakjában burkolták. A harmadikat miniszteri döntések adták meg. A negyediket hosszabb időre szóló magánjogi szerződések biztosítják.

Igy egy egész, szinte áttörhetetlen hálózat tartja fogva a nemzettestet. Vámpirok módjára vannak vérszívóik belénk mélyesztve. S ha egyik-másik csápjukat lerázzuk, újra fogózkodnak.

Mindezek hasznát a *nem rég múlt korszak emberei* élvezik maglaglan. Mi uralkodunk, ők gazdagodnak. *Mi küzdünk, áldozunk, ők mosolyognak. Mi szenvedünk, ők meghíztak.* Mi reszkírozunk, ők visszavárják a megújuló időt, amikor újra megszilárdíthatják helyzetüket.

És várni tudnak. Mert a törvények egyike sem lett eltörölve; a concessziók visszavonva; a miniszteri döntések meg nem változtak; a szerződések le nem jártak.

A kié lejáróban volt, az fedél alá vitte kised panamáit — a mult kormány alatt. A kit meg akartak fosztani, az *ujra kent* és újra tovább haladt.

Rettenetes kin volt ezt nézni eddig. A hatalom ellen, ha szólunk is, hiába harcoltunk. Rettenetes bűn volna ezt türni tovább is. A hatalom most már kezünkben és a becsületesek és a világosan látók ez állapotokat megszüntetni kötelesek.

Az osztrák uralomnak befellegzett. Tisztességtelen befellegzett. Tisztességtelen eszközökre a mostani többségnek nincs szüksége uralmának tartása végett. A mások gázságait pedig elnézni — bűnpalástolás és így a mi részünkről is vétek volna.

Az új kormány költségvetése be van terjesztve. Ennek tárgyalása következik a bizottságok előtt és a Házban is. A régi kormányok bűnei felett ítéletet fog mondani ugyanezen többség. Mert hát minden gonoszságnak gyökere vagy eredménye benne van a költségvetésben vagy a zárszámadásokban. És minden gonoszság leleplezhető ezek teteleinek tárgyalásainál.

E leleplezés és a nyilvánosság pedig meggyógyít minden bajt, megtorol minden bűnt, lesújt a szerzőre is, az osztozkodó cimborára is, az engedélyezésre is.

Ennek azonban két feltétele van. Az egyik az, hogy a kormány nyissa fel a többség és a nemzet szeméit Hadd lássunk, tudjunk mindent és ítélhessünk mindenről. Nem az ő bűnük, hanem elődeiké és volt ellenfeleiké. A tisztítás pedig csak hasznukra lehet hatalmi állásukat tekintve is.

Be kell tehát mutatni az előző kormányok szerződéseit és a ház asztalára kell tenni a közgazdasági visszaélések aktáit!

A másik feltétel az, hogy az ország nagy közönsége juttassa tudomásunkra a visszaéléseket. Hadd ismerjük meg azokat és világosítsuk fel az e fölül esetleg tájékozatlan kormányférfiakat! Hadd *tépjük szét a bűnpalástok hivatali szövetségét!*

Mindenkinek meg kell e téren tennie kötelességét. És most kell megtennie: az új kormányzat kezdetén. Másként a régi visszaélések új gyökereket vernek és a régi bűnöket újra elföldelik.

A magam részéről fölkerék mindenkit, aki ilyen adatok birtokában van, ki bármi részlet tekintetében felvilágosíthat, ki

igaz és őszinte bizonyítékokat ismer: juttassa teljes bizalommal rendelkezésemre.

A dohány- és sójövődék, a vasuti üzem, a refakeciák, a bérletek, az erdők és bányák haszonvétele, a különböző szerződéses viszonyok, az osztályosorsjáték, a pénzügyek, a hajózás és kivándorlás és az állami igazgatás rengeteg területén kell az adatokat összegyűjtenünk. És a közélet e nagy megtisztítási akciójával szemben megszűnik minden más kötelezettség.

A hydrának mindenik fejét le kell vágni, de ez csak úgy történhetik meg, ha mindnyájan átérezzük ezt a feladatot és felelem, tartózkodás nélkül hozzájárulunk ahhoz, hogy a gazoknak bérbeadott Magyarország helyén a boldog és megelégedett, szabad Magyarország épüljen fel.

A politikai helyzetről.

* **Kossuth-kutyáktól** nem vásárolunk — ezzel a felirattal küldik vissza postaküldeményeinket a kedves osztrákok. Vissza a betyárok hazájába — mondja a másik. Szakadjunk el ezektől a cigányoktól — írja az osztrák malomipar közlönye. Hivatalos testületek komolyan hirdetik: „a magyarokat, mint rabló hordák utódjait rugdossák ki Ausztriából”. Magyar társadalom, ébren vagy-e? Alszol-e még? Avagy addig vársz, míg az osztrák — Kossuth Ferenc szavai szerint — minket egy vasgyűrűvel megfojtson? A legzseniálisabb vezetők, kormányférfiak sem tudnak azon segíteni, aki maga is nem segít magán. Tulipánszövetség! Van jó borunk, jó sörünk, ne igyunk osztrák sört. Öltözködjünk mindnyájan darócruhába, mintsem osztrák posztót vegyünk.

* **A kiegyezés** — a király szavai szerint — még 1917-ig tart, de hogy mi lesz azután, ő maga sem tudja és bár aligha fogja ezt az időt megérni, neki ez nagy gondokat okoz.

* **A képviselőház** ma d. e. 10 órákor formális ülést tart, amelyben beterjesztik a felirati bizottság javaslatát.

* **A delegációk** albizottságai befejezték tárgyalásaikat. Most a plenáris ülések folynak. A függetlenségi képviselők csak azért szavazzák meg a külügyi költségvetést, mert megegyezés jött létre, hogy megadják a kormányzás feltételeit. Hangsúlyozzák azonban, hogy nagy önmeztagságba kerül egy olyan politikusként költségeket adni, aki

iránt bizalommal nem viseltetnek és akit csak a magyar kormány teljes népszerűsége s tekintélyének latbavetése mentett meg a bizalmatlansági szavazattól. Goluchowski csak úgy izzadt a súlyos kritikák kellemetlenségeitől. Azonban egyéb baja — nem történt.

A hargitai fürdő ismertetése.

(A székely kormánybiztos figyelmébe).

(Folytatás és vége.)

Itt még minden kezdetleges, egyszerű, ez a fürdő kizárólag a szenvedő betegek gyógyfürdeje, akik tehát kényelmet, időöltést, szórakozást keresnek, azoknak nincs miért ide jönni, mert itt egymástól elkülönített villák, művészi csinnal készített utak, sétaterek, mulatóhelyek, zene, éjjeli világítás nincsenek, itt még a természet lepleiben szendereg az a gyermek, mely hiszem, hogy nemsokára óriássá növekedik s áldást ontó karjaival csodákat mivel.

Hanem az élet nyomorékjai, a szenvedők, a csontokat szagató fájdalom miatt kétségbe esettek, a gyógyulás reményét vesztett szerencsétlenek jöhetnek bátran, eddig is az ilyenek látogatták e fürdőt s vesztett remények újra éledt, valósággá vált, mert a mit egyebűt hiába kerestek, itt megtalálták.

A völgy kicsiny, koralaku tér, minden oldalról magas fenyes erdőkkel kerítve, vele szemben a Kossuthszikla, hová minden nagyobb nehézség nélkül ki lehet rándulni, mert maga a fürdő is a Hargitán nyugvó felhők határszélén van, háta megett a Hargita, ide is ki lehet, sőt ki is rándulnak azok, kik már fölirhatták a fürdőkabin oldalára: „Isten segedelmével betegséget itt hagytam, übv és egészség az olvasónak”.

A völgy déli oldalán a borviz fürdő: 9–10 fok, bőforrasú, kristály tiszta, a gyenge gyomruak által sikerrel használható kuttal. Vele átellenben, vagy 200 méterre a másik fürdő: 10–12 fok, melynek édes vize a medence fenekéből buzogva tör föl. Lehet, hogy kénartalmi miatt vize a tömegben szürke, zavaros, miért hammas fürdőnek hívják, de kimerítve tiszta átlátszó. Fölszerelése mind kettőnek régi rozszant deszka alkotmány, nem javítást, de újra építést igényel.

A hammas fürdőtől alig néhány lépésre a második borvizkut, szintén kellemes iható s keménygyomruaknak egymagában orvosság. Ennek vizét a melegfürdő készítésére használják, fölszerelése új s egyszerűsége mellett is ma még a célnak megfelel.

A fürdők között majdnem a völgy közepén van két kénbarlag. Nem vagyok szakértő, nem ismerem a föld belsejében működő vulkánikus erőt, nem a barlangokban folyton áramló meleg kén gőzölgésének okát, csak azt látom, érzem, hogy a barlang melegít, áthevit, kiizaszt, elhat a meleg-áram a csontoknak összeköttetéséig, pár nap alatt érezhetőleg megtámadja a betegtestet s munkába veszi a gyógyítást.

A fürdők és kénbarlangok összeműködő hatásában van az a gyógyerő, mely annyi szenvedőnek adta vissza egészségét, annyi bénának testi épségét, épen azért e fürdőt meg kell előtűk nyitani, azaz hozzáférhetővé kell tenni.

A vendégek befogadására öt kazányszerű épület szolgál, több kisebb-nagyobb szobákkal. A szobák száma 60—70, egy szobában lakik 3—4 ember, szükség esetén több is. A két régebbi épületben a szobák kicsinyek, szűkök, ezekben a napibér személyenként 40 fillér. A fürdő fölött, annak északi oldalán van két épület, ezekben a szobák már nagyobbak, tágasabbak, itt a napibér személyenként 60 fillér. És ugyanazon az oldalán van egy új épület, mely a múlt évben készült, ennek kiállítása, berendezése csinosabb, lakásra alkalmasabb, — tekintve attól, hogy itt is minden ajtó egy gángra nyílik — itt a napibér személyenként 1 K 20 fillér.

Az épületek mellett vannak közös konyhák, a konyhák mellett bővizű csorgók, igen egészséges havasi vízzel. Az egyik nagyobb épületben van a vendéglő és a vendéglős lakása. A kik maguknak főzeléket nem hoznak s itt nem főznek, azok ellátást a vendéglőben kapnak. A vendéglősné maga főz és igen jó magyaros ételeket, konyhája — mert munkás, szorgalmas jó gazdasszony — mindig rendes, tiszta; a szegények pedig — ilyen a vendégek nagyobb része — hozhatnak magukkal lisztet, turót, paszulyt, lencsét, pityókát, szóval bármiféle főzeléket, mert itt

éppen úgy főzhetnek, mint otthon fát ingyen kapnak, a fürdők és kénbarlangok használata is ingyenes.

Csak fájdalom, hogy ez a fürdő még ma is magas fenyves erdők által körülszórva, csaknem hozzáférhetetlen.

Két oldalról lehetne ide utat vezetni. Csikcsic-óból, a fürdőből lefolyó patak mentén és az Oláhfalut Csikszeredával egybekötő állami útról. Az elsőről ma szólni sem lehet, mert az ős vadon nehez köveket rakott itt a haladó ember útjába. A másik oldalon az állami útból az úgynevezett „Tolvajos-tető”-ről, Székelyudvarhelytől 35 km Csikszeredától 20 km. távolság. Ma itt van egy utnak nevezett földtörés, tele ökök és dinnye nagyságu kövekkel, föl egyenesen a bérctetőre, méterenként 15 szögü emelkedéssel.

Hát ezt az utat meg kell nyitani, meg kell csinálni közlekedésre alkalmassá s ez által a fürdőt hozzáférhetővé kell tenni, azon sors üldözöttek számára, kiket az élet reménye ide utal s akik közül a nagyobb résznek hiányzik még a mindennapi kenyere is.

A tulajdonos község anyagi erejének gyengesége miatt erre képtelen, megkísérelte ugyan többször, több irányban, hogy bár tűrhető utat csináljon, befektetett óriási munkát, de mérnökiterv, vezetés és pénz hiánya miatt minden igyekezete sikertelen maradt.

A székely nép megmentését sikerrel munkáló kormánybiztos urnak kell itt sürgősen és haladéktalanul kezét a munkára tenni s az úgynevezett „Tolvajos-tető”-től a fürdőig nyúló 5 km. utat, ha másképp nem lehet, a székelymentési alap terhére megcsináltatni, járhatóvá tenni, mert a székelység érdekében hasznosabb, szükségesebb és áldásosabb munkát sehol nem végezhet, mint ez ut kiépítésével.

S mert saját szememmel láttam — különösen itt a fürdőn, — hogy a testi erőt megbénító nyavalyok mennyire karöltve járnak a szegény-

séggel, nem tudom eléggé ajánlani a székely kormánybiztos urnak, hogy legalább a két régi épületet, melyben a szobák napibére: 40 fillér, a székely mentési alapterhére bérelje ki, vagy építessen a tulajdonos község beleegyezésével valami ahhoz hasonlót azon szegény szerencsétlenek számára, kiknek betegségüknél egyelőre nincsen s önföntartásuk is a könyörülő emberek segélyére utalja.

Ezekben akartam rámutatni a legszükségesebb dolgokra. Azt akartam, hogy hallják, értsék meg a távolnyögő betegek is, hogy a Bethesda tava a Hargita ölében ma is forr, lobog s fájó sebökre ott a valódi balsam. Azt akartam, hogy hallják, értsék meg azok is, kiknek hatalom és erő van a kezökben, de kiknek kötelességük is e hatalommal, ez erővel a gyengét fölemelni, támogatni. Remélem, szavam nem lesz pusztába kiáltó szó, de lesz szív is ott, a hol erő van.

Páll Károly,
taplocai ref. lelkész.

A szocializmus és az egyházak.

Az újabb kornak egyik leggyakrabban hangoztatott eszméje a szocializmus. Nem is pusztán eszme, nem is üres jelszó, hanem a gyakorlati életben is mind nagyobb és nagyobb területet hódít magának. Egy olyan társadalmi jelenség ez, amely elöllebb-utóbb számolniok kell mindazoknak a tényezőknél, amelyek az emberiség vezetésére és irányítására vannak hivatva. Számolniok kell különösen az egyházaknak.

A szocializmus a maga eszményiségében, alapelveiben nem káros, nem veszedelmes sem államra, sem egyházra, sem társadalomra. Hiszen a Jézus tanításai a legeszményibb szociális elveket foglalják magukban. Van-e s lehet-e biztosabb alapja az emberi intézményeknek, mintha azok a Krisztusi eszmékben épülnek s a kereszténység szelleme lengi át? Azonban az a mód, a melylyel a

szocializmus a közéletben teret hódít, az a külső forma, a melyben egyes agitátor „apostolok” öltöztetik semmiképen nem felel meg az eszmék eredeti tisztaságának és szentségének. Itt kezdődik az egyházak feladata szemben a szocializmus vad hajtásaival. Ez a feladat nem a megvetés, nem a kicsinylés. Leereszkedni a nép lelkéhez, megismerni a tömeg szívét; tanulmányozni a sokaság vágyát és reményét; e vágyakat és reményeket a Krisztusi elvekkel meg-nemesíteni és helyes irányba terelni s ez által az önző agitátoroknak útjába állani: ez az a magasztos feladat, a melyet az egyházaknak emez újabbkori áradattal szemben meg kell oldaniok, ha igényt tartanak az emberiség lelki vezetésére.

Ilyenszerű gondolatok támadtak a mi lelkünkben, ama szép és tartalmas ünnepélyen, melyet az Udvarhelykörti Dávid Ferenc egyet június 14-én H.-Okládon rendezett. Az ünnepély fénypontja Dr Boro György unitárius papnöveldei tanár felolvasása volt, amelyben éppen az egyházaknak a szocializmussal szemben való maguktartására mutatott rá. A nagy emberszeretetre és tanulmányra valló felolvasás a maga egészében nemsokára a közönség rendelkezésére fog bocsátatni. Ugyanaz az irány jellemzi azt az egyházi beszédet, amelyet Ürmösi József homoródszentpáli lelkész fiatalos tüzzel és erővel adott elő, amely egy külső alakjával, mint tartalmával általános köztetszést nyert. Szép szavallatukkal gyönyörködtették a nagy szánu közönséget: Barra Rózsika és Kállai Erzs kisasszonyok s különösen az utóbbi által előadott költemény valóságos tartalmánál fogva gyakorol mély hatást a halgatóságra. Még Ürmösi Károly homoródszentpáli lelkész a nőkérdésről tartott egy tartalmas felolvasást Kár, hogy a túlságos hosszú program alatt a végéig kimerült közönség nem élvezhette értéke szerint. Sándor Gergely derzi lelkész ez alkalommal is szép és tartalmas elnöki megnyitót mon-

A „SZEKELY-UDVARHELY” TÁRCÁJA.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig.

Irta: Csonert János, ford. Balásy Dénes.
(40. folytatás.)

E szizyfusi munkával a derék Bethlen Gábor sem tudott megbirkózni. Könnyebb lett volna neki is az Augiás istállóját kitakarítani, mint a jobbágyokat kötelezettségeikre szorítani. Lavinaszerűleg nőtt azok száma. Az országgyűlési végzések nem sokat használtak. Magának Bethlen Gábornak végre is be kellett látni, hogy e baj nem annyira a gazdasági viszonyoknak, mint inkább az akkori állami és társadalmi rendnek volt szükségképi következménye. Nemcsak a régi Rómának vagy a modern államoknak voltak és vannak szociális kérdései — amint ezekből látjuk.

Először rendeleti uton próbált Bethlen valamit elérni. A széki tisztviselőknél 1614 (febr.) a megyesi országgyűlés alatt egy parancsot adott ki, mely szerint a székelyek ne kössék le magukat jobbágyokul, hanem a fejedelmi parancs szerint fejenként kötelesek hadba menni; aki ellenkezőleg cselekszik, abból kincstári jobbágy lesz.¹⁰² Ez a régi törvények szerint való intézkedés volt. Javaslatára az országgyűlés elhatározta, hogy minden a medgyesi végzés után jobbágyá lett székely szabadon ereszt-

tendő és hogy örökös székelyt 400 ft. büntetés alatt nem szabad jobbágygá tenni, sőt fej és jószág vesztés alatt ő felsége tudta nélkül jobbágyul fölvenni sem, sőt jobbágy-ságba menni sem szabad annak, aki hadköteles székely. Ha pedig valamely nemes azzal a megokolással tart székelyt magánál, hogy az illető a seregben sohasem szolgált, hogy nincs zászló alá írva, vagy hogy idegen, akkor az ügy bizottság által vizsgálendő meg, s ha az állítás valótlanúsága kitűnnék, az illető szabadon bocsátandó. A medgyesi gyűlés előtt jobbágygá lett székelyek földesuraik tulajdonában meg-hagyandók. Mindamellott a bajgyökeres orvoslása s az 1601 előtti állapotok s a székely haderő visszaállítását a fejedelem részéről, mind-mind hiábavaló fáradság volt.

A Székelyföldön akkor uralkodott zűrzavarról találó képet fest Bélyi Kelemen kapitánynak egy levele: A szabad székelyek kész örömmel lennének jobbágyok, — írja a kapitány, de csak addig, amíg tart egy-egy hadjárat; mihelyt a háborúnak vége, mindjárt fölcsabadítják magukat. Egyébiránt ő felsége a használhatókat közülök darabontnak és löfönek kiválogatta, a többi pedig olyan szegény, hogy a szabad székely oly jóüzien megenné a zabot és a korpát, mint más a gabonát, csakhogya még korpát sem igen kap. Ily körülmények között azok a

csapatok, amiket ő nem rég nagy ügygyel-bajjal Gyulafehérvárra vezetett, onnét reggelre kelve mind elszöktek. A panasz könnyen áll náluk, de a haza szolgálatában lusták és teljesen használhatatlanok. Még mielőtt ő felsége parancsát megkapta volna, 14 székelyt a lótok közül elfogatott, nehányat kezesség mellett szabadon bocsátott, a többi fogva tartja s a maga részéről határozottan állítja, hogy a szegény székely szabadosok, kivált Maros- és Udvarhelyszéken annyira el vannak esve, hogy jobbágygá mennének mindnyájan, ha ők rájuk nem riasztana és folyvást nem szidná.

Ha találkozik valaki, aki őket jobbágygá fölveszi, elvándorolának mindjárt s földjeiket szántatlan hagyják.¹⁰³ E szerint két okot hangsúlyoz főként a kapitány: a hadi szolgálatot és a szegénységet. Az igazi ok azonban a hadi szolgálat volt. Mert hogy egy örökös székely földjét elhagyja és csavargónak álljon, ez nem magyarázható úgy, hogy ő ezt szegénységből vagy lustaságból teszi, mert hiszen mint jobbágy is a munkától nem szokott el, s a földet, amelyen dolgozhatott volna, senki sem pörölhette el tőle. Cselekvésének helyesebb magyarázata az, hogy egy székely mihelyt jobbágygá állás útján a hadi szolgálatól nem tudott megszabadulni, akkor inkább csavargó lett, mint-

semhogya hadba menjen. A hadi szolgálatról való ez irtózás azonban nem úgy értendő, mintha a lefolyt 40 esztendő alatt az egész hajdani 3-ik rend elkorcsosult, elfajult volna, hanem úgy, hogy a bátorság lényegében a nevelés és hagyomány, a szoktatás dolga, nem a születésé, s ez a szoktatás hosszú ideig hiányzott. Mert az kétségtelen dolog, hogy az akkori székely nemzedéknek, amely jobbágygá nőtt fel, a hadviseléshez semmi kedve nem volt. A zászlóhagyás oka azonban mégis gazdasági természetűek. Bocska és Bethlen hadjáratai ugyanis sokáig tartottak, szünteleni szolgálatot kívántak és igen gyakran ismétlődtek. Mig tehát a szegény székely hadban járt, kicsiny gazdasága otthon egészen elpusztult. Asszony és kiskorú gyermekek háznál éheztek, nem tudták a földet megmunkálni s hozzá még az apa számára a fegyverre és ruhára való pénz sem birták előteremteni. Mikor pedig a családfő maga szindelymetszés, deszkavágás vagy sóhordásból élt, akkor a háború alatt az egész családnak nyomorogni vagy tönkre kellett menni. A nemesség dolga jobb volt, mert annak földjét távollétében felesége és ispánja vagy udvarbirája vezetésével a jobbágyok jól megmivelték. Hogy a városok, kivéve az ostromállapot esetét, mikor t. i. az ellenség bennt az országban regnált, fejenként hadi szol-

dott. Tudósításunk akkor lesz teljes, ha megemlékezünk azokról a szép énekdarabokról, amelyeket az Ajtai János vezetésével újabban alakult Dávid Ferenc egyleti dalkör adott elő a közönség nagy gyönyörűségére. Végül közebb volt, amelyen Dr. Boros, Sándor Gergely, Kisgyörgy Sándor, Vári Albert, Péter Sándor, Hinléder Ernő, Szabady főszolgabíró, Kovács Imre, Demeter Dénes és mások szellemes pohárköszöntőkkel fűszerezték a különben is izletes ebédet.

KÜLÖNFÉLÉK.

Szeresd a földet!

Jer, jer fiacskám — kéz a kézben —
Jer a határra, zöldbe ki
S ott álmodozunk, álmodozunk,
A szív az álmat szereti.
A cél mi messzi, messzi föld —
Édes fiam szeresd a földet!

Még lelked olyan üde, tiszta,
Mint illatos tavaszvirág,
Ne bánd, ha bérere, völgybe szállott
S ringatja ott a lomb, az ág,
Köszön a dülön elmenőnek —
Édes fiam, szeresd a földet!

A nap mosolyog, hogy annyi élet
Pezseg, forr a természet ölé,
Reményvirágok, hajnalalmok —
Hejh, egykor én is öntözém
Hol zsenge álmaink szövődnek —
Édes fiam, szeresd a földet!

Bogárka cirpelő danája
Dicséri minden porszemét,
Fészekrakó tavaszra, nyárra
A szív elhívja Istenét
S hű dalosok egekbe törnek —
Édes fiam, szeresd a földet!

S ott, ott ahol áldás fakad föl,
Hová az ekevas hasít,
Szótlan haladni s ihletten
Fiam, láttál-e valakit?...
S a hála szállhat már te föled —
Édes fiam, szeresd a földet!

A naptól barnított magyarnak
Ott van terített asztala,
Ové a fény ott, illat, harmat
S abból születik tán dala
S keservei is ott verődnek —
Édes fiam, szeresd a földet!

Ki a mezőre, a határba
Ha Istent látni akarod,
Tündöklő fényes sátorába
Nem látsz egy festett csillagot...
Ott lesz igazhívó belőled —
Édes fiam szeresd a földet!

Tarcsafalvi Albert.

gálatot nem teljesítettek, hanem csak többnyire csekély számú hivatásos vitézek fölszerelésére és zsoldja fizetésére voltak kötelezve, e békénahagyásnak abban az időben gazdasági okai voltak. Az ipar állandó, következetes munkát kíván; hosszabb időre abbahagyás, mit a hadjárat hoz magával, annak halála — de hát az a földművelésnek is. A székelyek követelése tehát Bocskaytól, hogy ők most is, mint hajdanában csak 15 napi szolgálatra köteleztesenek, nem volt éppen oktalán. E pontban a nemzet többségének szegénysége nagyobb követeléseket nem bírt meg, s mert többre kényszerítették, hát összerokkant. Kijutni ebből a selymékből az egyetlen út az volt, amelyre 1691 után a Habsburgok léptek: a hadi kötelezettséget adóval kellett megváltani, néphadsereg helyett zsoldos hadat állítani, vagy pedig modern mintára az általános hadkötelezettséget behozni; csak hogy egy zsoldos sereg akkor roppant költséges lett volna és veszedelmes is. Még száz évvel később is csaknem földig összerokkadt az ország az adó miatt, mert hát Erdély szegény ország volt, nem a természettől, hanem a béke, a miveltetés és az ipar hiánya miatt. Annak a mi akkor történt, a körviszonyok miatt alig lehetett másként történnie.

(Folyt. köv.)

— **Városi közgyűlés.** Városunk képviselőtestülete szombaton (a hó 30-án) évi első rendes közgyűlést tart. A tárgysorozat több igen fontos ügyet ölel fel. Az ügyrendtartási szabályok 1. § a minden 3 hóban egyszer rendes közgyűlést ír elő. Most júniusban, tehát az első félév végén vagyunk. Vajjon hová lett az első 3 hónapi rendes közgyűlés?

— **Fejérváry tolvajai.** Az elmúlt, de némely haladó-alakok által érthető okokból még mindig visszaki-vánt Fejérváry-féle abszolútizmusnak egy igen jellemző felvonása játszódott le minap a budapesti büntetőtörvényszék előtt. Fejérváry Géza báró, az akkori törvénytelen kormány feje nagy összegű pénzeket kezel előbb a miniszterelnöki irodában, később pedig Andrassy ut 98. sz. a. lakásán.

Ezek a pénzek legnagyobb részben utóbb arra maradtak Fejérvárynál, hogy abból a törvénytelen kormány által kinevezett, de a nemzeti uralom kezd-tén elcsapott alkotmány tipró berencek pénzeiséget úgy a hogy — lecsillapítsa. Falusi Sándor inast a nagy összegű pénz látása elszédítette és alkulcs segélyével pár nap alatt 12 ezer koronát ellopott gazdája fiókjából. Az inas tettét bevallotta és 7500 koronát megtaláltak szalmazsákjában elrejtve. Együttal kijelentette, hogy Kakas Károly inastársa példája csábította a lopásra. Kakas azonban mindent letagadott és felmentették, míg Falusit két évi börtönre ítélte a bíróság. Igen érdekes, hogy Fejérváry báró az osztó igazságra hivatkozással kívánta hűtlén inasának megbüntetését... Azok a jómadarak pedig, akik nem a gazda, hanem a haza, a nemzet, az alkotmány iránt való hűtlenség Judás-pénzeit rakták zsebre, vérdíját a legundokabb, leghitványabb cselekedeteknek — szabadon, büntetlenül járnak s vígan élvezik a kutyabőrök árát, gyalázatos szolgálatuk bérért, az igazság elárulásának zsákmányát. Pök-hendiskednek és foghegyről leki-csinylak a szövetkezett ellenzék nemzeti törekvéseit. Nem sül ki a szemük a szegény-erzettől, mert látó idegeiket elborítja a hályog, mely a szemtelenkedéstől áthatlanul megvastagodott. A Judáspénzen élőködő varangyos békák új életet kezdtek; nyomtatott papirosról még mindig kurutyolnak s azt gondolják, hogy a becsületes közönség fülemilehangnak képzeli és lassankint hozzá szokik. Pedig a hazaárulás oly folt, mely piszkít, de soha sem tisztíthat...

— **Záró-ünnepélyét** a helybeli kir. főreáliskola holnap (pénteken) d. e. 9 órakor tartja meg az intézet tornatermében nyolc pontból álló műsorral.

— **Anyakönyvi kinevezés** A helyi ügyminiszter vármegyénk erkedi kerületébe Molnár János községi jegyzőt rendes anyakönyvvezetőnek nevezte ki.

— **Sóvidékünk türethetetlen állapota.** Vármegyénk Sóvidékének 15000 lelket számláló tiszta székely lakosságára elviselhetően teher, hogy a vármegye központjától 36 kilométernyire járjon be a legcsekélyebb hivatalos ügyeiben is. Így például egy cselédkönyv gyors kiállításáért 72 kilométer utat kell megtegyen

egy-egy szegény ember, akinek talán betevő falatja sincs. Ilyen és ezekhez hasonló állapotuk megváltoztatása végett, mozgalom indult, hogy az új magyar kormányhoz való felterjesztés céljából ismételt kérvénnyel fordulnak most már Ugron Ákos főispánhoz, mint a nemzeti kormány helybeli képviselőjéhez, hogy a törvényhatósági közgyűlésből a Sóvidéknek egy szolgabírói kirendeltség sürgős beállítását kérelmezzék. A községek egy része kérvényét immár illetékes helyére be-küldötte.

— **Bocskay-ünnep.** Az udvarhelyi református egyh. megye egyházi Értekezletének június 24-iki közgyűléséről és Bocskay-ünnepélyéről a következőkben emlékezünk meg: Délélt 9—10-óraig a választmány tartott ülést, előkészítvén a közgyűlés tárgyait. Tíz órakor a református kollegium nagyterméből a templomba vonultak, ahol a gyülekezet és a helybeli székely dalegyesület összhangzó éneke után, Kádár Dénes nagygalambfalvi lelkipásztor buzgó imája emelte föl a hívő lelkeket. Ezután Dr. Kecskeméti I. kolozsvári ref. theol. tanár mondott lelkes és hazafias alkalmi beszédet, melynek végződésével közgyűlést tartottak. Délben a Budapest-szálló kis étkező termében volt társas ebéd; délután 4 órakor pedig ugyanazon helyiség dísztermében Solyomossy E. ref. koll. tanár tartotta meg, eszmékben gazdag és magas szárnyalású ünnepi beszédét, amelyet a közönség nagy tetszéssel fogadott. A délutáni ünnepély sorrendje Lányi A. hatásos alkalmi szavallatával végződött; a közönség pedig a »Hymnuszt« énekelt. Nyolc órakor a Hungária kertjében, a Bocskay-alap javára és fölmerült költségek fedezésére, dal- és zene estély volt, amelyre szép közönség gyűlt össze és csak későn oszlott szét, magával vivén a szép nap sok becses emlékét!

— **Előpatak gyógyfürdő**n a fürdőidény javában beállott. Eddig 111 vendég látogatta meg a mérsékelt erdőtől övezett kies völgyben fekvő, 600 vendégszobával bíró pompás gyógyfürdőt. Az első névsort szombaton bocsátotta ki az igazgatóság igen praktikus alakban. Körül a fürdő rövid ismertetése és 15 kereskedő üzleti hirdetése, közepén pedig a vendégek névsora olvasható.

— **Öt gyermek halála.** Lövété nagyközség e hó 24-én szörnyű esemény színhelye volt. A kora délutáni órákban esővel vegyes jég hullott. Vasárnap lévén, egy társaságban voltak id. Sorbán István mérszárszéke közelében a tulajdonos feleségével, valamint Sorbán Lajos, Sorbán Berta, Sorbán Teréz és Sorbán Rózália, mindannyian a mérszáros gyermekei, ugyszintén Szikszai Anna, Gábor Rózália, Orbán Teréz, Orbán Rózália, Szikszai Mária. Ezek az eső elől mindnyájan bevonultak Sorbán mérszárszékebe. Azonban a hegyoldalból hirtelen oly nagy árvíz ömlött a mérszárszéknek használt alkotmányra, hogy azt fenekestől felforgatva, a benne levőkkel együtt az ott elfolyó Kis-Homoródba sodorta. Tizenegy emberélet volt a legnagyobb veszélyben. Ekkor ott

termett három derék csendőr. Halált megvető bátorsággal fogtak a mentéshez, melynek eredménye az, hogy id. Sorbán István, id. Sorbánné Mihály Mária, Sorbán Berta, Sorbán Lajos, Szikszai Mária és Orbán Rózia a már-már biztossá vált vízbefúlástól megmentődtek. Azonban — sajnos — Sorbán Rózia 11 éves, Sorbán Teréz 5 éves, Szikszai Anna 11 éves, Gábor Rózia 10 és Orbán Teréz 5 éves gyermekeket a legnagyobb igyekezet mellett sem sikerült megmenteniök. Ott letek halálukat a rohanó áradatban. A bátor csendőrök nevét idejegyezzük elismerésül. Asztalos László csendőrvezető, Ferenc Mózes címzetes őrsvezető és Csorba Simon közcsendőr voltak a mentők, kiknek még Gábor János lövétei lakos segédkezett. Különösen Csorba Simon csendőr tüntette ki magát a mentés munkájában, melyért méltán illeti őket elismerés.

— **A polgári leányiskola** évzáró ünnepélyén vasárnap délután nagy közönség vett részt. A főgimnázium nagyterme zsufolásig telve volt s a műsor minden pontja igen jól sikerült. A vizsgálatokon kiállított, a mindennapi élet szükségleteihez alkalmazott kézimunkák is általános elismerésben részesültek.

— **Felhívás a Magyar Védő Egyesületnek Tordán tervezett gazdasági és hazai iparmunka kiállítására érdekében.** A Magyar Védő Egyesület tordai fiókja bethleni Bethlen Bálint gróf Torda-Aranyos vármegye főispánja védnökségével az állami gazdasági telepek és a vármegyei gazdasági egyesület közreműködésével alkalmi vásárral egybekötött gazdasági és iparmunka kiállítást rendez október 1—6-ig, melynek felhívását most tette közzé. Képviselve lesz a kiállításon a vas- és fémipar, gép-, közlekedési- és villamosipar, a bányászat, mész, magnezit, cement, agyaggyártás és üvegipar, fa-, bőr-, sörte- és szövőipar, papíripár, élelmezési- és vegyipar, sokszorosító és vegyes ipar. A kiállítás célja a hazarészünkben előállított gyári- és kézműipari termékek bemutatása. A csoportok a m. kir. kereskedelemügyi miniszter által kiadott hivatalos kiviteli címtár szerint I—XII-ig alakulnak. A bíráló bizottság az arra érdemes tárgyakat, munkákat, kitüntető, dicsérő oklevéllel és pénzbeli jutalmazással tünteti ki. Kiállító tartozik a kiállítandó tárgyakat a kiállítás helyére (Torda, Városi vigadó) saját költségén, (esetleg vasuti szállítási kedvezmény lesz kieszközölve) felelősségén beszállítani. Egy köbm. területig ingyen, azonfelül minden köbm. szabad terület 3 K, falmelletti 2 K, fali terület 1 K. A rendező-bizottság okadatolt esetben a térdíjat elengedheti. Segédek, tanoncok részére külön egységes csoport-kiállítás rendeztetik. A bejelentő lapok kitöltve, legkésőbb folyó évi július hó 20-ig visszaküldendők. Mindenben a kiállítási ügyvivő-igazgatóhoz, Harmath Domokoshoz kell Tordára fordulni.

— **Halál a téglák tetején.** Doczé János felsőboldogfalvi illetőségű napszámot kedden este Szombatfalva városrészben a száritásra, illetve kiégetésre összerakott téglacsomók tetején halva találták. Az orvos-rendőri vizsgálat megállapította, hogy halálát szélhűdés okozta. A hullát beszállít-

tották a helybeli közkórház halottas kamrájába, honnan ma eltemetik.

— **Az új mezőgazdasági szeszfőzők kontingense.** A hivatalos lap most teszi közzé az 1907—1908 évi termelési időszakban üzembe helyezni szándékolt új mezőgazdasági szeszfőződének és az azok általa fogyasztási adó kisebbik tétele mellett termelhető mennyiség tárgyában a pénzügyminiszter rendeletét. A kontingensben való részesítés igényét legkésőbb szeptember elsejéig kell bejelenteni.

Az adótarozások.

A pénzügyigazgatásnak állandó tisztében jelen rendeletem pontos végrehajtását fogatosítani s úgy a községi előjárások útján, valamint egyéb rendelkezésekre álló módokon az adózók viszonyairól s fizetési képességéről oly alapos tájékoztatást szerezni, hogy egyfelől a méltányosság kívánalmának minden irányban elég tétessék, másfelől azonban eza méltányos eljárás se indokolatlan kedvezésnek, se a kincstár megkárosításának forrásává ne váljék.

E szempontok szoros ellenőrzését a törvényhatóságok közigazgatási bizottságaitól várom el s e végből kötelességévé teszem a pénzügyigazgatóságoknak, hogy a közigazgatási bizottságokat eljárásukról alaposan tájékoztassák s általuk engedélyezett halasztásokról és kamatengedélyekről az indokokat is feltüntetve részletes kimutatást terjesszenek havonként a közigazgatási bizottságok elé.

A közigazgatási bizottságokat pedig felhívom, hogy a mutatózó szükséghez képest a jelen rendeletem végrehajtása ügyében külön jelentéseket is tegyenek hozzám.

Az eljárás megkönnyítése végett a közigazgatási bizottságok ellenőre mellett felhatalmazom a pénzügyigazgatóságokat, hogy felszaporodott tartozások törlesztésére 500 koronát meg nem haladó tartozásnál, a székesfővárosi kir. adófelügyelőt pedig 1000 koronát meg nem haladó tartozásoknál az 1908. év végéig terjedő fizetési részleteket engedélyezhessék, hogy ezen összeg keretén belül a halasztások körébe az 1905 év előtti időből eredő adótarozásokat is bevonhassák s hogy rendkívüli esetekben a kamatokat is elengedhessék. Meszebbmenő halasztások és kedvezmények megadását a pénzügyminiszteriumnak tartom fenn, az eljárás egyszerűsítése érdekében engedem azonban, hogy a halasztási és kamatengedélyes esetek ne külön-külön, hanem az idokok tüzetes megjelölésével együttesen is előterjeszhetők legyenek.

E végből, hogy ezen rendelkezéseim felől az adókezelésre hivatott helyhatósági közegek s az adózó község is mielőbb kellő tudomást szerezzenek, utasítom a kir. pénzügyigazgatóságokat, hogy jelen rendeletemnek sokszorosítása iránt azonnal intézkedjenek s annak egy-egy példányát a kerületükben levő valamennyi város és község előjáróságának külön is küldjék meg. Budapest, 1906. évi június hó nap 10-én.

Welkerle s. k.

TANÜGY.

Tanítók a magyar viseletért. Lőcséről írják: Az árvamegyei tanítóegyesület napokban Alsókubinban közgyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy a magyar ipart pártolni, a magyar stílust és annak motívumait, mindenüvé bevinni igyekezni fognak. A magyar viseletet diszruhával avatják és a hétköznapi ruha készítésre csak hazai gyártmányu kelmét fognak beszerezni. Az udvarhelymegyei tanítók is szombaton közgyűlést tartanak. Vajjon ott lesz-e ilyen határozat?...

KÖZGAZDASÁG.

Hogyan mutatkozik a ragadós száj- és körömfájás? Ha az állatok a ragadós száj- és körömfájást megkapják, nem esznek, forróságuk (lázuk) lesz, a szájban erősen nyalzanak és a lábakon, csülkök (körömök) körül, teheneknél a tőgyeken, fehéres vagy sárgas hólyagok támadnak. A hólyagok hamar felfakadnak s helyükön cafatos szélű sebek mutatkoznak. Mivel legtöbbször a lábvegek is betegek az állatok erősen sántitanak. Némelyek még a csülköt (körömházat) is elhagyják. Ha a tőgy beteg, az megdagad, kipirosodik és különösen a bimbókon szintén hólyagok, majd sebek támadnak. Ilyen tőgyből a borjut szoptatni nem szabad, mert az hasmenést kap és el is pusztulhat.

Hogyan védekezzünk a ragadós száj- és körömfájás ellen? A betegség a gazdának nagy kárt okoz, mert némelyik állat el is pusztul, a másik leromlik és rövidebb-hosszabb ideig munkára nem lehet használni. Ezért Mindent el kell követnünk a beteg

ség terjedésének megakadályozására, mert különben az udvar zárlat, községi zárlat, a városok betiltása, annál tovább tart, mennél jobban el van terjedve a község állatai között a betegség. Vigyázzon tehát minden gazda, hogy állatja a betegséget meg ne kapja. Ha pedig látja, hogy valamelyik állatja a szájban vagy a csülkökben megbetegszik, siessen azt az előjáróságnak jelezni. Az előjáróság azután eljár, hogy a törvényes óvintézkedések sürgősen meg legyenek téve. Így a gazda hasznára válik önönmagának és az egész községnek, mert ha a betegség elhurcolását sikerül meggátolni, a község állatállományának megakasztott forgalma mihamarabb szabaddá lesz. A beteg állatok tejet eladni tiltja a törvény, mert, mint már mondva volt, ez is elősegíti a betegség terjedését. Ellenben az ilyen tej forralva a sertésekkel megetethető, turóvá feldolgozva pedig a háromfinak jó tápláléka.

Társ-szerkesztő és laptulajdonos:

Betegh Pál

Kiadja: Betegh Pál és Társa ujságkiadó intézete.

ELŐPATAK

△ GYÓGYFÜRDŐ △

kiválóan jó eredménnyel használható a gyomor, vese, hólyag és a méh hurutos bántalmánál, máj és lépajknál, közsvény és csuszál, altesti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fejlődő betegségnél. A nagyhírű előpataki gyógyvizek orvosi javaslat szerinti ivása, öszekötve a megfelelő és itt feltalálható kiegészítő gyógyszerközökkel (meleg és hideg fürdők, vizgyógyintezeti kezelés, massage, svédorna, diätikus étrend) **rendkívül kedvező eredményt mutat fel.** Fürdő-idej: május 15-től szeptember 15-ig. Vasuti állomás: Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állandó olcsó kocsiközlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és választékos. Az elő- és utóidejben (május 15-től június 15-ig és augusztus 20-tól szeptember 15-ig) a gyógy- és zeneidőnek fele fizetendő. Lakások 50 százalékkal és ellátás is sokkal olcsóbb. **Az előpataki ásványvíz,** mely a szénsavdús, égvényes vasas vizek között első helyet foglal el, mint gyógyeszköz, háznál is használható és **üdítő, kellemes ital tisztán vagy borral vegyítve, nagy kedveltségnek örvend.** Itthon és a külföldön évenként egy millió palacknál több kerül forgalomba. Szétküldési hely Előpatak, de kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésekben.

Prospektust kívánatra ingyen küld az igazgatóság.

Jó házból való fiu ki a gymnasium III. vagy IV. osztályát végezte gyakornoknak felvétetik Márk Testvérek fűszer- és fonakereskedésében Székelyudvarhelyt.

Eladó vagy bérbeadó ház. Dr Spányik Józsefnek Udvarhelyen Kossuth-utca 73. szám alatti ház, örökáron eladó, esetleg bérbe kiadó. Értekezhetni özvegy Paál Jánosné urnóval, Szent-Imre-utca 12. szám.

Mindenféle

bélyegzők

gyári áron és leggyorsabban
szerezhetők be

Betegh Pál és Társa
könyv-, papir-, író- és rajzszerkesztésében Székelyudvarhelyt,
Kossuth-utca. 31. sz.

Keletbélyegzők önnedvezővel; «Mercur» keletbélyegző forgatható ruggyanta szalaggal; «Hungária» keletbélyegző ruggyantából; «Egyetemes önnedvesítő» könnyű szerkezet, egészen rézből és rézpléhből, alanyozva; «Monitor» önnedvező, számozó és lapszámozó gépek.

Üzlet átvétel.

Alulírott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy Sterbu Ödön jóhírű fűszerkereskedését vétel útján átvettem és azt ezentul saját nevem alatt folytatom.

Midőn ezt a körülményt a közönség szives tudomására hozom, kijelentem, hogy '60 törekvésem lesz a legkényesebb igényeket is úgy a szolid, pontos és előzékeny kiszolgálással, mint hivál minőségű és olcsó áruimmal kiérdemelni.

Kérem a n. é. közönség elődöm iránt tanusított szives pártfogását részemre is fentartani és én ígérem, hogy azt minden tekintetben ki is fogom érdemelni.

Gyarmathy Ákos
fűszerkereskedő.

„Hermandol“ klozet-papír a legjobb!

HEGEDÜ, VONÓ, KELLÉKEK ÉS HUOK

SZIVAR-, SZIVARKA,

DOHÁNYTÁRCÁK

ERSZENYEK ÉS PENZTÁRCÁK

MONOGRAMMOK levélpapír és fehérenmü bélyegzéshez,
minden betűvel, 1 drb 1 kor. Kaphatók

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA
könyv- és papirkereskedésében Székelyudvarhelyt.

Mesés és imakönyvek, zeneművek!

Baross, Borszéki és Kászoni vizek!

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy üzletemet áthelyeztem az alsó piacra, az ujonnan épült

Frölichné-féle üzlethelyiségbe

hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemű fűszeráruban, porcellán, üveg, gyermekjáték, diszműárak, függő, fali és asztali lámpákban.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szives pártfogását, ígérem, hogy igyekezni fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolcsóbban kiszolgálni.

Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Államilag ólomzárolt lucerna és lóhere magvak. Valamint baltacin-, répa- és fűmagvak. Valódi erfurti konyha-, kerti- és virágmagvak a legjobb minőségben a legolcsóbb áron.

Mindig friss fűszerárak!